

MAISEMAPELTO-
SUUNNITELMA 2023
SAAVUTETAVA VERSIO

MAISEMAPELTOJEN VILJELYSUUNNITELMA

Tampereen Infra Oy

SISÄLLYS

JOHDANTO	3
1. MAISEMAPELTOKOhteet	4
2. KOhteiden sijaintikartta	8
LIITE: KOHDEKARTAT	10

Kuvat: Riikka Söyrinki, Sari Hiltunen, Laura Jäntti

JOHDANTO

Tampereen kaupunki aloitti maisemapeltojen suunnitelmallisen viljelyn vuonna 2012, jolloin mukana oli neljä kohdetta. Nykyisin viljelyssä on kymmenen maisemapeltolohkoa eri puolilla kaupunkia. Maisemapellot elävöittävät maisemakuvaa, tarjoavat elämyksiä asukkaille ja edistävät luonnon monimuotoisuutta. Kasvivalinnoissa suositaan pölyttäjiä tärkeitä mesi- ja siitepölykasveja. Näitä avoimia viheralueita hoidetaan maatalouden menetelmin, selvästi rakennettuja viheralueita edullisemmin.

Maisemapeltojen viljelyssä hyödynnetään luonnonmukaisen viljelyn periaatteita ja viljelykiertoa. Rikkakasveja torjutaan monipuolisella viljelykierrolla, mekaanisella maanmuokkauksella sekä puhdistusniitoilla. Kemiaalisia torjunta-aineita ei käytetä. Kokemukset luonnonmukaisesta viljelykierrosta edellisvuosilta ovat olleet pääosin hyviä. Torjunta-aineeton viljely lisää kuitenkin rikkakasvien määrää pelloilla, ja siihen pyritään puuttumaan nyt kasvivalinnoilla, maanmuokkauksin sekä toistuvilla, oikein ajoitetuilla niitoilla. Käytännössä tämä tarkoittaa myös sitä, että apilanurmien määrä lisääntyy suhteessa kukkiviin yksivuotisiin kasveihin. Vuonna 2023 onkin ennätyselliset 7 lohkoa apilanurmella. Vuonna 2023 viljelykierrosta poistuu myös ensimmäistä kertaa rikkakasvien vuoksi vanhimpia maisemapeltoja.

Maisemapelloille laaditaan vuosittain viljelykiertosuunnitelman mukainen lohkokohtainen viljelysuunnitelma, jossa hyödynnetään edellisvuosien kasvustojen laatuarviointien tietoja. Tämän suunnitelman ovat laatineet maisema-asiantuntija Katriina Koski ja kasvituotannon asiantuntija Laura Jäntti ProAgria Etelä-Suomi ry:stä / MKN maisemapalveluista. Vuoden 2022 suunnitelma oli Pirkanmaan maakuntamuseolla kommentoitavana, eikä museolla ollut suunnitelmasta huomautettavaa (diaarinumero 148/2022). Työn tilaajana on Tampereen Infra Oy, ja yhteyshenkilönä Pentti Katajisto.

Tampereella 24.3.2023

Katriina Koski
maisema-asiantuntija
ProAgria Etelä-Suomi ry, Maa- ja kotitalousnaiset
MKN maisemapalvelut

1

MAISEMAPELTOKOhteet

MAISEMAKASVIT

Sahanvainionpuiston, Lystihuoneenpuiston, Varsapuisto pohjoisen ja Vuohenpellon lohkoilla viljellään tänä vuonna kukkivia yksivuotisia maisemakasveja; auringonkukkaa ja hunajakukkaa.

Kaikille maisema- ja pölyttäjälohkoille kylvetään aluskasviksi apila-nurmiseos. Nurmiseoksena käytetään monilajista ja kestäväää apila-nurmiheinäseosta. Aluskasveilla saadaan lisää peittävyttä, mikä tukahduttaa rikkakasvien kasvua. Aluskasvit rikastuttavat myös monimuotoisuutta ja lisäävät esimerkiksi madoille arvokasta kasvipeitteisyyttä. Ne voidaan tarvittaessa hyödyntää myös seuraavan vuoden nurmikasvustona.

NURMET

Pohtolanpuisto, Vihiojanpuisto-Oras, Kohmanpuisto, Ryydynpuisto, Varsanpuisto etelä, Varsanpuiston lohko B ja Turtosenrinne ovat viljelykierron viherlantousvuorossa apilapitoisella nurmella.

Rikkakasvien kasvun estämiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että nurmet ovat täystiheitä. Siemen tulee kylvää siten, että se saadaan kostean maan pintaan. Seoksen lajit ovat samat kaikilla nurmilohkoilla: puna-, valko- ja alsikeapila, timotei, niitty-nurmikka, nurminata, englanninraiheinä, ruokonata, rainata ja punanata.

Varsanpuiston lohko B jää toistaiseksi nurmelle, koska lohko kärsii helposti kuivuudesta ja rikkakasveja on ollut lohkolla

runsaasti. Nurmen peittävyttä ja lajiston kehittymistä seurataan, ja alueelle voidaan tehdä täydennyskylvöjä laikkuihin luonnonkasvien siemenillä, mikäli halutaan monipuolistaa alueen lajistoa.

MUINAISJÄÄNNÖSTEN HUOMIONTI

Sahanvainionpuiston maisemapellolla sijaitsee muinaismuistolailla rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty. Alue on erittäin vanhaa viljelyaluetta, ja käytännössä koko pelto sijoittuu muinaisjäännösalueelle. Kyseessä on historiallinen kylänpaikka, Niemen kylä (tunnus 1000012258).

Maisemapellon viljely edellyttää toistuvaa maanmuokkausta. Muokkaustoimenpiteet eivät ulotu kyntökerrosta (20 cm) syvemmälle eikä maa-aineksia ei vaihdeta. Täten kiinteään muinaisjäännökseen kuuluvat peltokerroksen alaiset rakenteet ja maakerrokset eivät ole uhattuna.

	2021	2022	2023	LUONNOS 2024
Pohtolanpuisto 3	2021 auringonkukka, hunajakukka + nurmensiemen	2022 apilanurmi	2023 apilanurmi	2024 maisemaseos + aluskasviseos
Vihiojanpuisto-Oras 1	2021 kaura + nurmensiemen	2022 apilanurmi	2023 apilanurmi	2024 apilanurmi
Kohmanpuisto 3	2021 kaura + nurmensiemen koko alueelle	2022 apilanurmi	2023 apilanurmi	2024 maisemaseos + aluskasviseos
Ryydynpuisto	2021 apilanurmi, täydennyskylvö	2022 apilanurmi	2023 apilanurmi	2024 apilanurmi
Varsanpuisto, lohko A	2021 POHJOINEN: auringonkukka, hunajakukka, kaura + nurmensiemen	2022 POHJOINEN: apilanurmi	2023 POHJOINEN: maisemaseos + aluskasviseos	2024 POHJOINEN: maisemaseos + aluskasviseos
	2021 ETELÄ: auringonkukka, hunajakukka, kaura + nurmensiemen	2022 ETELÄ: pölyttäjaseos + apilanurmi	2023 ETELÄ: apilanurmi	2024 ETELÄ: apilanurmi
Varsanpuisto, lohko B	2021 apilanurmi	2022 apilanurmi	2023 apilanurmi	2024 apilanurmi
Sahanvainionpuisto	2021 apilanurmi	2022 maisemaseos + aluskasviseos	2023 maisemaseos + aluskasviseos	2024 maisemaseos + nurmen siemen
Lystihuoneenpuisto	2021 auringonkukka, hunajakukka	2022 pölyttäjaseos + aluskasviseos	2023 maisemaseos + aluskasviseos	2024 apilanurmi
Turtosenrinne	2021 auringonkukka, hunajakukka	2022 pölyttäjaseos + nurmensiemen	2023 apilanurmi	2024 apilanurmi
Vuohenpelto			2023 maisemaseos + aluskasviseos	2024 maisemaseos + aluskasviseos

Taulukko 1. Maisemapeltojen viljelykierto lohkoittain vuosina 2021-2024. Viljelykierrossa vuorottelevat kukkivat maisemakasvit, viljat sekä apilanurmet. Violetti väri = yksivuotinen maisemakasvi, vihreä väri = monivuotinen nurmi.

KYLVÖAIKA

Kylvö tulee ajoittaa siten, että itämiskosteus varmistetaan. Kuivaan ei kannata kylvää. Eduksi on, jos kylvömuokkauksen yhteydessä saadaan torjuttua aikaisin itäneitä rikkakasvien taimia. Näin toimien annetaan viljelykasville etumatkaa torjunta-aineettomassa viljelyssä. Ensimmäisen sijaisen tärkeää on kuitenkin kosteuden säästäminen: kylvö tehdään välittömästi kylvömuokkauksen jälkeen ja pelto jyrätään viipymättä kylvön jälkeen.

Maisemaseos sisältää sekä iso- että piensiemeniä lajeja. Seoksen kylvö onnistuu kuitenkin yhdellä kertaa. Jyräys varmistaa isompimpien lajien siementen maakontaktia, mutta sijoittavalla koneella kylvettäessä tulee varoa liian syvää kylvöä, jotta pienetkin siemenet jaksavat itää.

NURMIEN HOITONIITOT

Kasvustot niitetään tai murskataan alla olevan aikataulusuunnitelman mukaan. Rikkakasvivaltaiset kasvustot on niitettävä ajoissa. Tarvittaessa voidaan tehdä lisäksi valikoivaa pesäkeniittoa siten, että niitetään vain rikkakasvit ja apilat saavat kukkia.

Erityisesti kiinnitetään huomiota valvatti- ja ohdakepesäkkeiden esiintymiseen ja torjuntaan. Näistä työkohteista sovietaan erikseen. Tarvittaessa ohdakkeet ja valvatit siimataan hyvissä ajoin ennen niiden kukintaa, kun kasvissa on enintään kahdeksan lehteä.

Nurmet niitetään tai murskataan toistamiseen elokuussa.

VIERASLAJIEN TORJUNTA

Kolmessa maisemapeltokohteessa on tällä hetkellä tiedossa oleva vieraslajiesiintymä. Sahanvainionpuistossa haasteena on jättipalsamin torjunta. Jättipalsami on levinnyt peltolohkon lounaisosaan pellon eteläpuoliselta alueelta. Vieraslaji tulee torjua sekä reunavyöhykkeeltä että peltoilta. Pelloilta kasvi kitketään ja kerätään pois, reunavyöhykkeellä voidaan joko kitkeä tai niittää. Torjunta tulee tehdä kesän aikana 2-3 kertaa hyvissä ajoin ennen palsamin siementen valmistumista. Kasvijäte kerätään pois alueelta.

	vuosi 2023	1. niittomurskaus	2. niittomurskaus
Vihiojanpuisto-Oras 1	apilanurmi	15.6.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Kohmanpuisto 3	apilanurmi	15.6.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Ryydynpuisto	apilanurmi	15.6.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Pohtolanpuisto 3	apilanurmi	15.7.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Varsanpuisto, lohko A pohjoinen	apilanurmi	15.7.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Varsanpuisto, lohko B	apilanurmi	15.7.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Turtosenrinne	apilanurmi	15.7.2023 mennessä	30.8.2023 mennessä
Lisäksi kesän kasvustokäyntien yhteydessä arvioidaan rikkakasvipesäkkeiden niittotarve.			

Taulukko 2. Apilanurmien niittojen ajoitus kesällä 2023.

Seimenniityllä ja Lystihuoneenpuistossa on esiintynyt komealupiinia. Seimenniityn pellolta se on jo kadonnut, mutta pellon pientareilla lupiinia kasvaa edelleen melko runsaasti. Helpoin tapa torjua lupiinia pientareilta on säännöllinen niitto siimaleikkurilla kaksi kertaa kesässä, kesäkuussa ja elokuussa hyvissä ajojen ennen lupiinin siementen valmistumista. Kun niitto tehdään riittävän aikaisessa kukinnan vaiheessa, kasvijäte voidaan jättää maatumaan alueelle.

LANNOITUS JA KALKITUS

Viljelysuunnitelmassa lannoitus on laskettu kunkin peltolohkon viljavuusanalyysin ja kasvien ravinnetarpeen perusteella pois lukien Vuohenpellon lohko, jolta viljavuusanalyysin tuloksia ei ole vielä käytettävissä. Näiden lohkojen maanäytteet otetaan kasvukauden 2023 kasvustokäyntien yhteydessä.

Lannoitus tehdään NPK-lannoitteella, joka sisältää noin 40 kg/ha starttityyppä sekä fosforia ja kaliumia.

Koska monet maisemakasvit hyötyvät kalkituksesta, kalkitus suunnitelma levitysjankohtineen tehdään viljelykiertosuunnitelman yhteydessä.

HOITOMENETELMÄT

Maisemapeltojen hoitomenetelmät on esitetty maisemapeltojen viljelykiertosuunnitelmassa 2023-2027 (ProAgraria Etelä-Suomi/MKN Maisemapalvelut 2022).

Viljelykiertosuunnitelmassa esitettyjen menetelmien lisäksi kokeillaan kevätkyn- tää rikkakasvien torjumiseksi. Kylvetty kasvi saa etumatkaa, kun rikkakasvit joutuvat ponnistamaan syvemmältä maan pinnalle ja siten viljelykasvin kilpailukyky keväällä paranee. Ainoastaan Turtosenrinne on kynnetty syksyllä 2021 alueella esiintyvän espanjansiruetaan vuoksi. Muut maisemakasvilohkot kynnetään keväällä 2023.

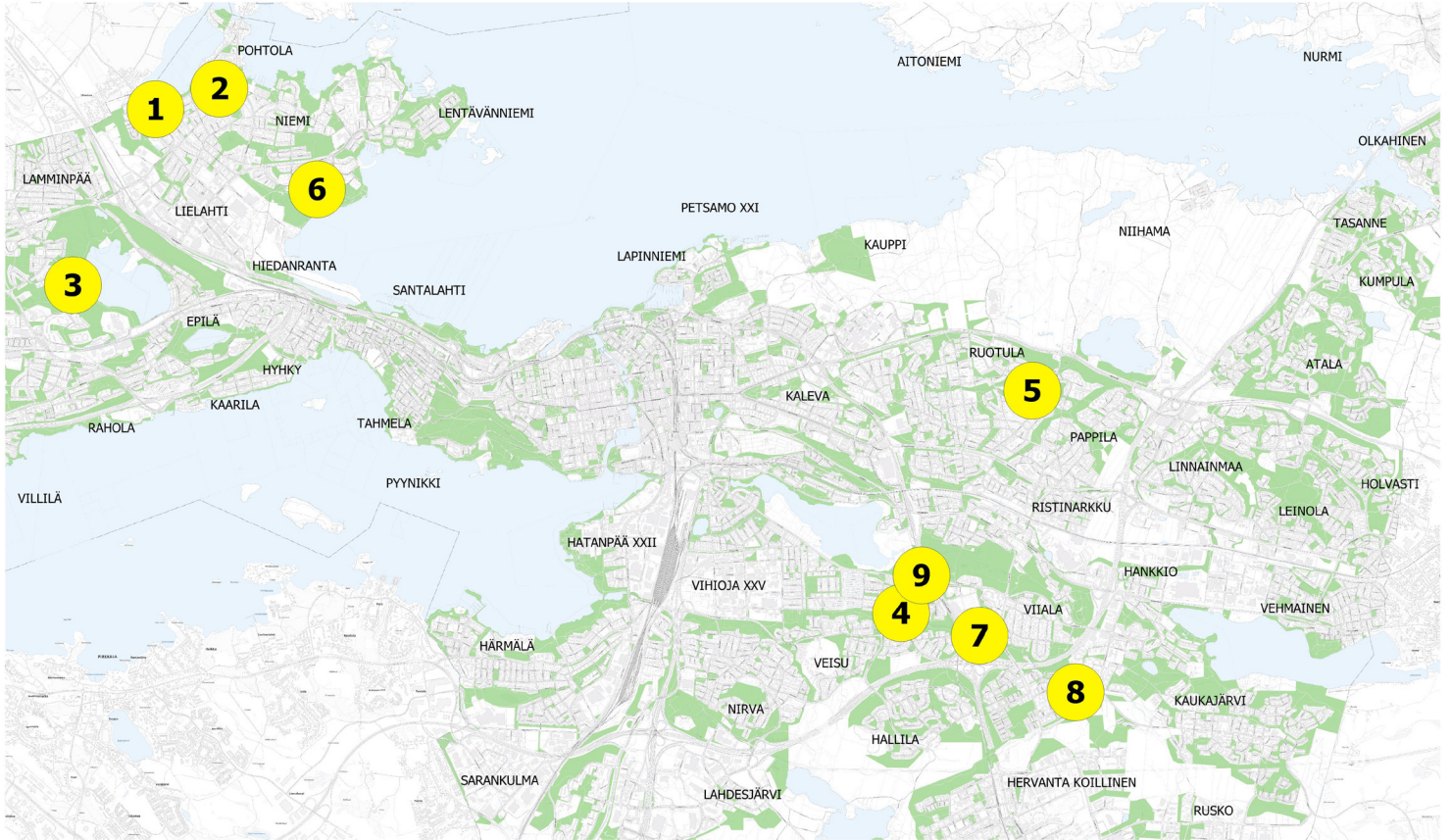
HOIDON LAADUN SEURANTA

Peltojen rikkakasvitilannetta seurataan säännöllisin käynnein, jotta voidaan arvioida esimerkiksi puhdistusniittojen tai täydennyskylvöjen tarvetta. Nurmi- lohkoilla käydään yksi kerta (kesäkuu), ja maisemakasvilohkoilla kaksi kertaa (kesäkuu ja elokuu) kasvukauden aikana. Maastokäynneillä on mukana suunnit- tija, tilaaja ja urakoitsija. Seurantatiedot kirjataan ylös tulevien vuosien suunnit- telun pohjaksi.

2 KOHTEIDEN SIJAINTIKARTTA

Kartta: Tampereen kaupunki

Maisemapeltojen sijaintikartta 2023

1	RYYDYNPUISTO, apilanurmi Ryydynkatu	6	SAHAVAINIONPUISTO, maisemaseos Federleykatu
2	POHTOLANPUISTO, apilanurmi Kukkolankatu - Pohtolankatu	7	TURTOSENRIINNE, apilanurmi Turtolankatu
3	KOHMANPUISTO 3, apilanurmi Kohmankaari - Kohmankatu - Pyydyspohjankatu	8	LYSTIHUONEENPUISTO, maisemaseos Yrjöläntie
4	VIHIOJANPUISTO-ORAS 1, apilanurmi Hallilantie - Penttiläntä	9	VUOHENPELTO, maisemaseos Nekalantie - Hervannan valtavylä
5	VARSANPUISTO lohko A POHJOINEN + lohko B, maisemaseos VARSANPUISTO lohko A ETELÄ, apilanurmi Kuusimäenkatu - Kolarinkatu - Irjalankatu		

Öljypellava

Tattari

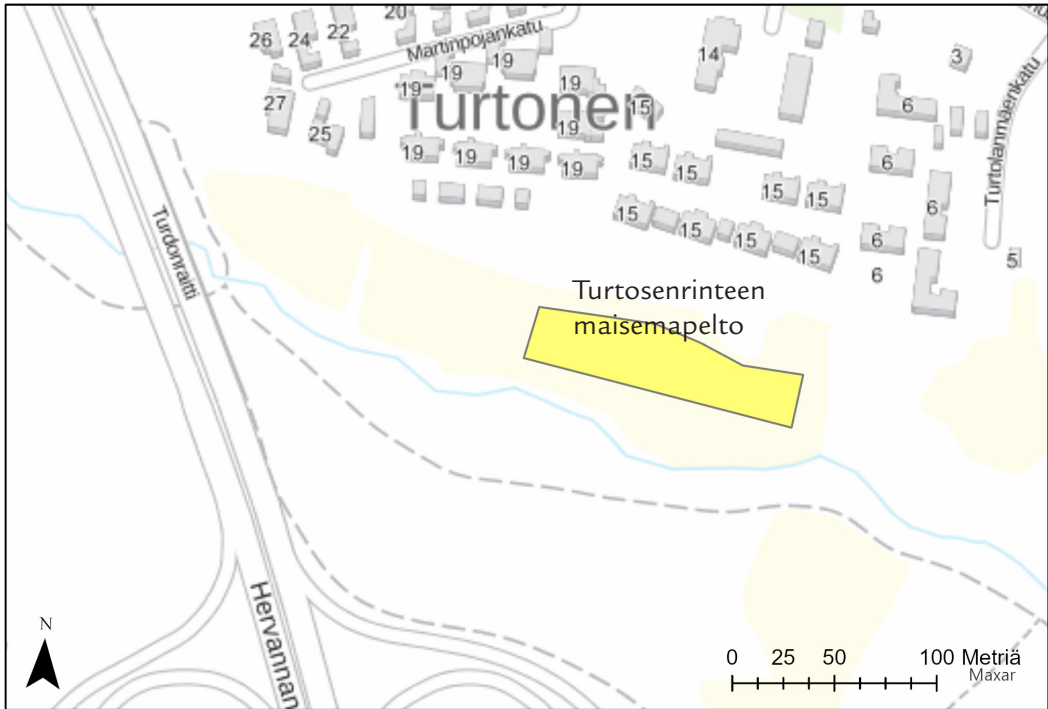
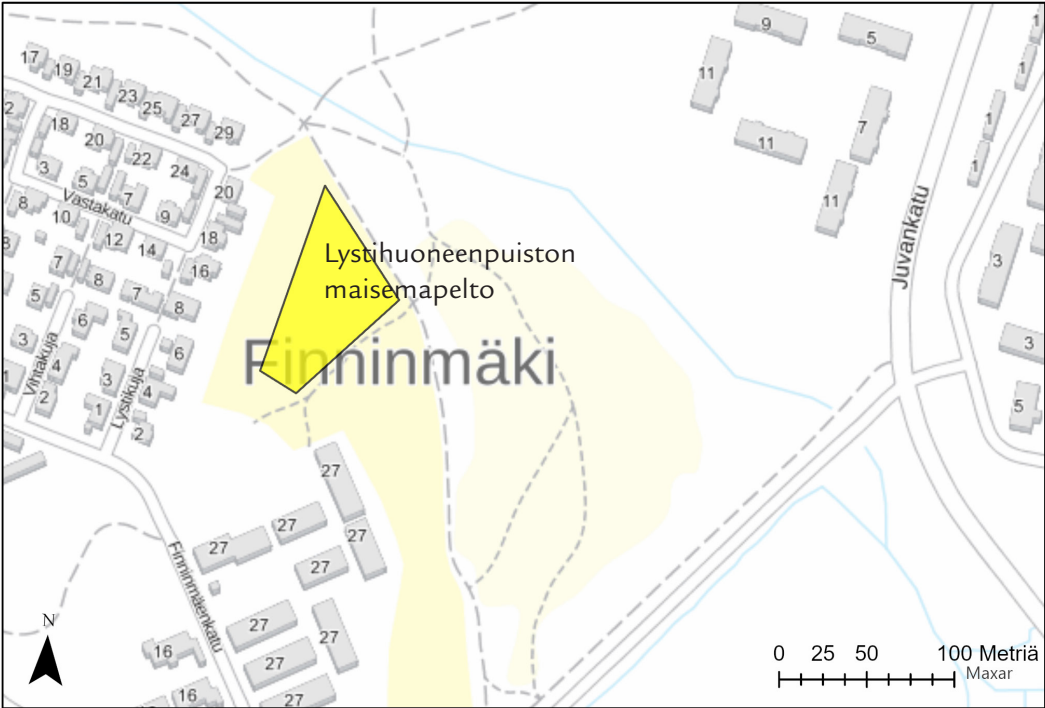
Hunajakukka

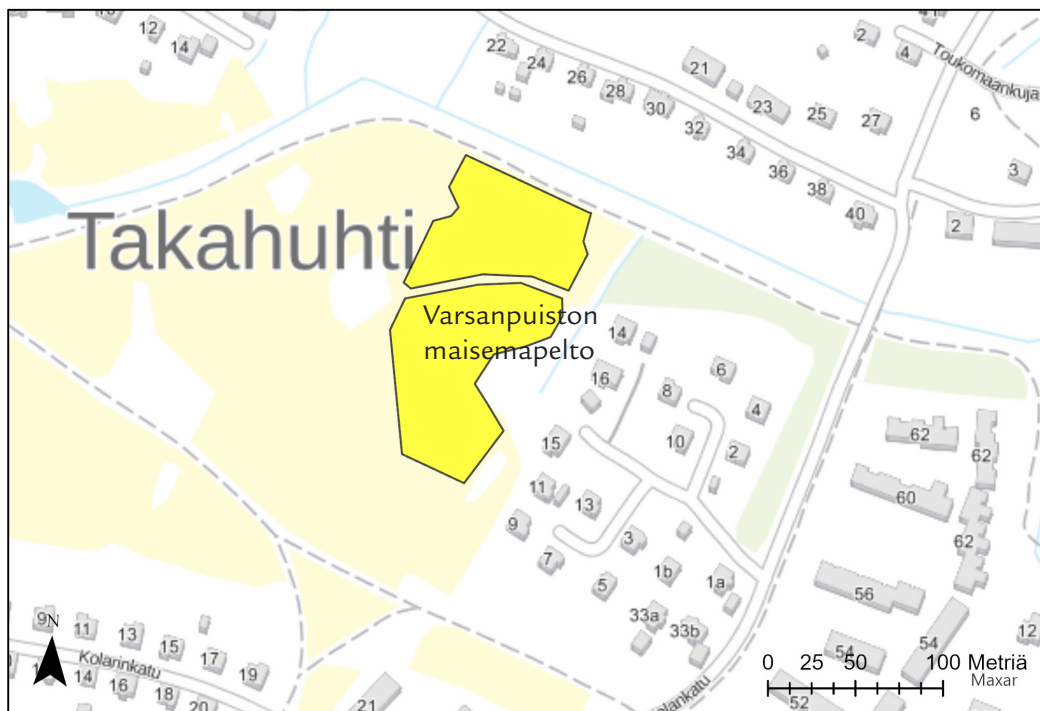
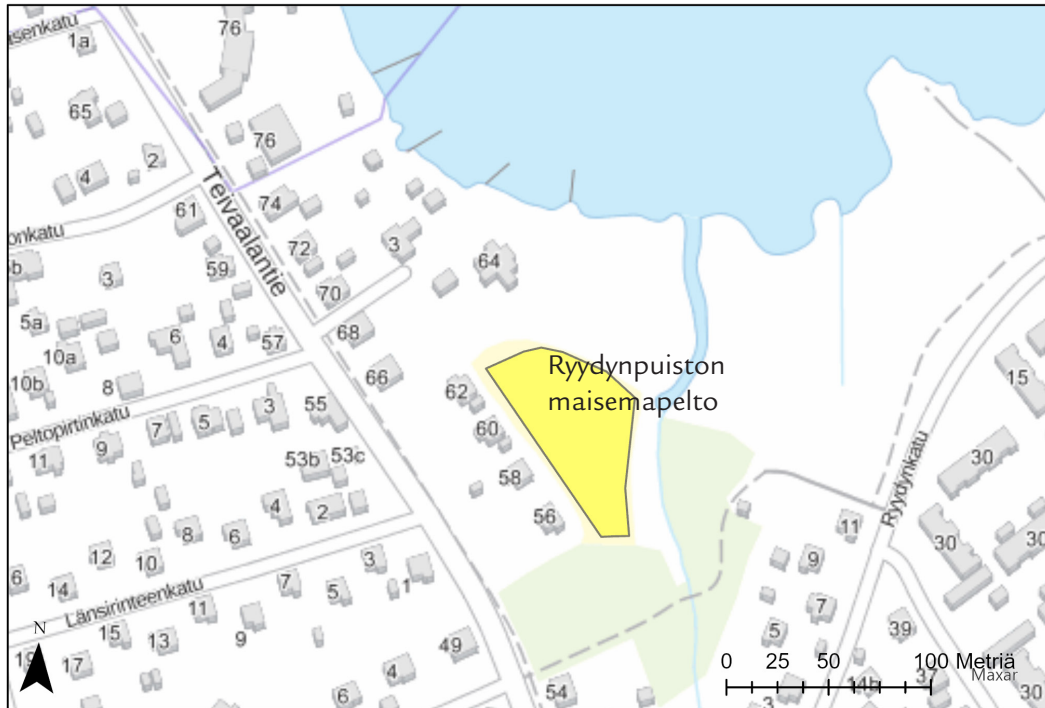

Auringonkukka

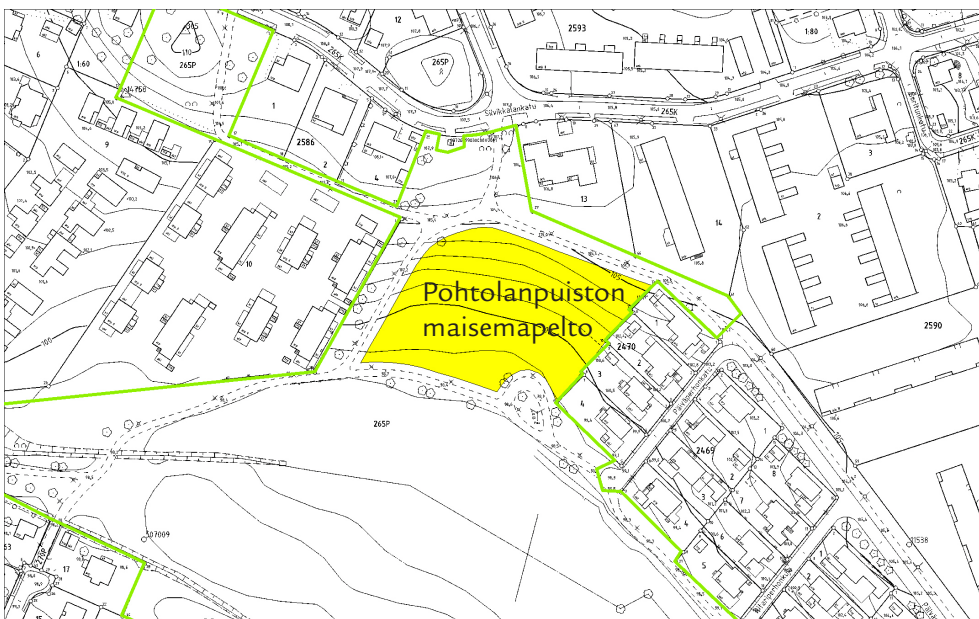
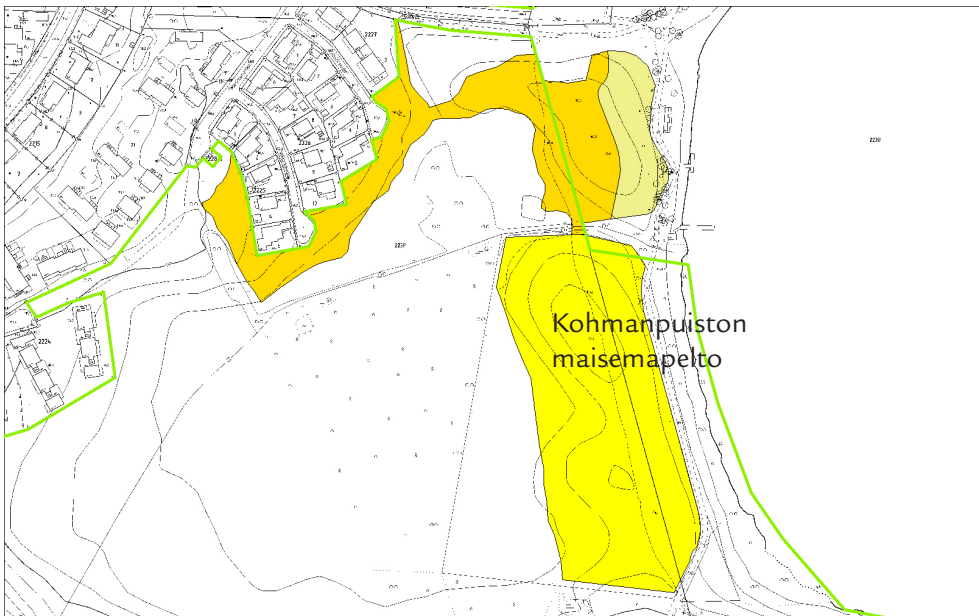
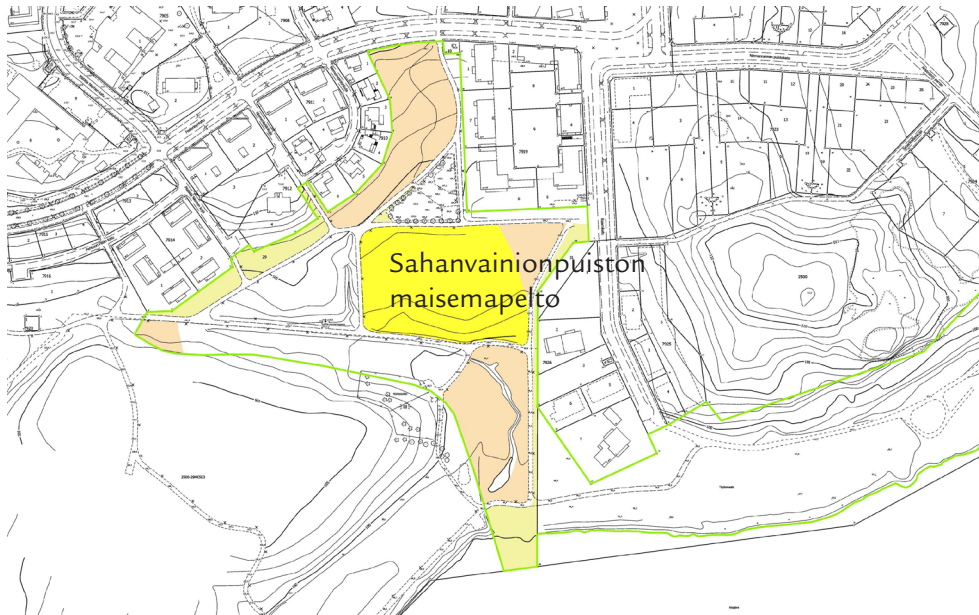

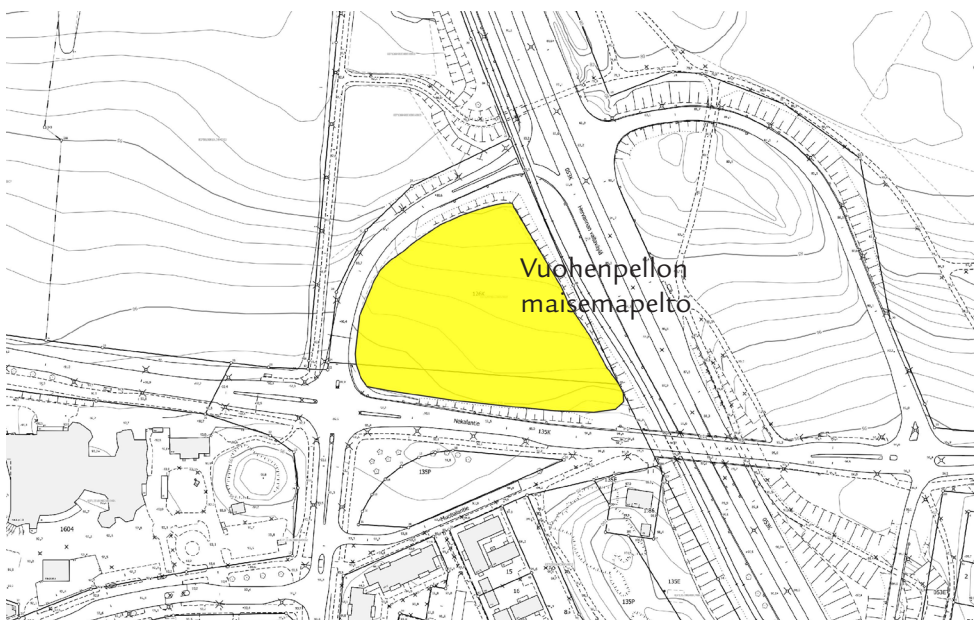
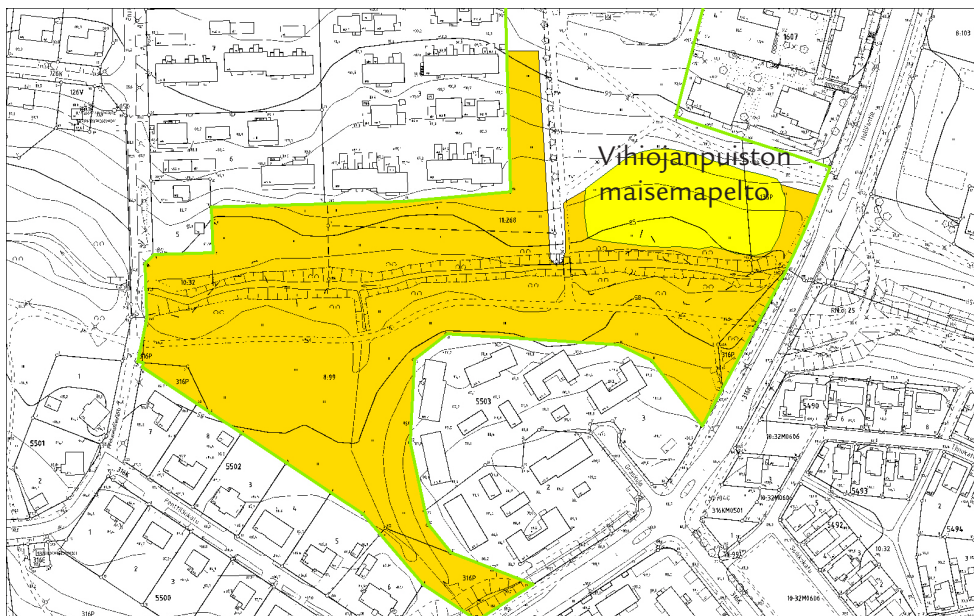
LIITE: KOHDEKARTAT

Maisemapeltojen viljelysuunnitelma 2023

Tampereen Infra Oy

MKN Etelä-Suomi